

باور به بازی با حاصل جمع صفر و وطن پرستی در میان ایرانیان

جنیس وبستر، شاهو صبار ID

گروه مطالعات ایران، دانشکده مطالعات جهان، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

مشخصات مقاله	چکیده
مقاله پژوهشی موضوع: میان‌رشته‌ای حوزه موضوعی: ایران تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۱/۰۹ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۱/۱۲/۲۵ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۲/۰۴ تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۳/۱۴	در این تحقیق کشورشناسی، به این موضوع پرداخته شده است که آیا میان باور به بازی با حاصل جمع صفر و وطن پرستی در میان جمعیت نمونه‌ای از ۴۰۶ نفر از ایرانیان رابطه‌ای وجود دارد. پژوهش‌ها حاکی از آن است که باور به بازی با حاصل جمع صفر در میان ایرانیان نسبتاً زیاد است. در مطالعه‌های بین‌المللی، وطن پرستی را از میهن‌دوستی متمایز می‌کنند. وطن پرستی بیانگر آن است که فرد کشور خود را از کشورهای دیگر برتر می‌داند. با این حال، در تعداد کمی از تحقیقات انواع ملی‌گرایی در میان ایرانیان متمایز شده است. به منظور به‌حداکثر رساندن قابلیت مقایسه، بر اساس مقیاس‌های موجود بین‌المللی که بر اساس آن باور به بازی با حاصل جمع صفر، میهن‌دوستی و وطن پرستی اندازه‌گیری می‌شود، پرسشنامه‌ای تهیه و در سال ۱۳۹۸ش به شیوه‌ی برخط در میان ایرانیان توزیع شد. تحلیل آماری پارامتریکی نتایج نشان داد بین باور به بازی با حاصل جمع صفر و وطن پرستی رابطه‌ای وجود ندارد. برخلاف متون موجود، پاسخگویان به باور به بازی با حاصل جمع صفر تمایل زیادی نشان ندادند. با این حال، نتایج نشان داد که بین پاسخ‌ها به پرسش‌های مربوط به میهن‌دوستی و وطن پرستی هم‌بستگی واضحی وجود دارد. تحلیل آماری پارامتریکی به منظور طرح برخی فرضیه‌ها درباره‌ی صورت‌های مختلف ملی‌گرایی در نمونه‌ی تحقیق استفاده شد. اما، از آنجا که نمونه‌ی تحقیق حاضر کاملاً تصادفی نبود، نمی‌توان نتایج آن را با سطح اطمینان ۹۵ درصد به عموم مردم ایران تعمیم داد و برای رسیدن به روش معتبر و کاربردی در تمایز صورت‌های ملی‌گرایی ایرانی تحقیقات بیشتری لازم است.

واژگان کلیدی:

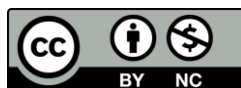
بازی با حاصل جمع صفر،
میهن‌دوستی،
وطن پرستی.

ارجاع به این مقاله: وبستر ج، صبار ش. (۱۴۰۲). «باور به بازی با حاصل جمع صفر و وطن پرستی در میان ایرانیان». *مطالعات کشورها*. ۱(۳): ۳۵۳-۳۸۰. <https://doi.org/10.22059/jcountst.2023.354147.1008>

وبگاه: <https://jcountst.ut.ac.ir> | رایانامه: jcountst@ut.ac.ir

شاپای الکترونیکی: ۹۱۹۳-۲۹۸۰

ناشر: دانشگاه تهران

* نویسنده مسئول: ✉ shaho.sabbar@ut.ac.ir <https://orcid.org/0000-0001-5801-7137>

۱. مقدمه

در سخنرانی تدکس در سال ۱۳۹۸ش، دکتر محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه وقت، بیان کرد که باور به «بازی با حاصل جمع صفر»^۱ یکی از عوامل مهمی است که از گفتگوی سازنده در سطح بین‌المللی جلوگیری می‌کند. وی با استفاده از داستانی تمثیلی، توضیح داد که در شرایط واقعی و پیچیده دنیای امروز، باور به بازی با حاصل جمع صفر راهگشا نیست (TedX, 2019). بر اساس این باور، تعامل‌های انسانی شبیه بازی است که در آن، هر اندازه که یک طرف می‌برد، طرف مقابل می‌بازد. سؤال این است که آیا باور به بازی با حاصل جمع صفر آنقدر در جمعیت ایران رایج هست که احتمال داشته باشد یکی از ویژگی‌های رویکرد ایرانیان به مذاکرات بین‌المللی هم باشد؟ تحقیقات چندانی در این رابطه در میان ایرانیان صورت نگرفته است. در دو تحقیق، سطح نسبتاً بالایی از باور به بازی با حاصل جمع صفر در میان نمونه‌های ایرانی تشخیص داده شد (Rózycka-Tran et al., 2018a: 6; 2019b: 4). پاسخ به این پرسش در عصر جهانی شدن و خصوصاً در کشوری که از ایام ابتدایی راه‌اندازی اینترنت جهانی، در عرصه‌ی تعاملات آنلاین حضوری بسیاری گسترده داشته (Sabzali et al., 2022) از اهمیتی بیش از پیش برخوردار است (Masoumifar, 2022).

از سوی دیگر، نمی‌توان پیچیدگی در مذاکرات بین‌المللی را صرفاً به باور به بازی با حاصل جمع صفر نسبت داد؛ به‌طور مثال، شاید میزان بالای وطن پرستی یکی از دلایل آن باشد. تحلیلگران اجتماعی میان دو اصطلاح «وطن پرستی»^۲ و «میهن دوستی»^۳ تفاوت قائل می‌شوند: میهن دوستی به معنای دوست داشتن کشور خود است، در حالی که در وطن پرستی، علاوه بر دوست داشتن، تفکرهای برتر بودن از سایر کشورها نیز به چشم می‌خورد (Kosterman & Feshbach, 1989: 263). شاید بتوان گفت کسانی که احساس می‌کنند کشورشان نسبت به کشورهای دیگر برتری دارد، به‌سختی حاضر می‌شوند با طرف مقابل که او را در مرتبه پایین‌تری می‌دانند، گفتگو کنند یا اگر به این کار تن دهند، گفتگوی سازنده‌ای داشته باشند. در اینجا دو سؤال پیش می‌آید؛ نخست اینکه آیا در تحقیقات قبلی درباره ایرانیان، که گرایش به سمت باور به بازی با حاصل جمع صفر مشاهده می‌شود، به جامعه ایرانی تعمیم‌پذیر است؟ و دیگر اینکه آیا بین باور به

1. zero-sum game
2. patriotism
3. nationalism

بازی با حاصل جمع صفر و وطن پرستی در جامعه ایران روابط معناداری وجود دارد؟ در تحقیق حاضر، با استفاده از روش پیمایش کمی، تلاش شده است از هرگونه سوگیری انتخاب آشکار اجتناب شود. با این حال، باید توجه داشت که افرادی که با دستگاه‌هایی غیر از لپ‌تاپ یا گوشی آیفون تلاش کردند پرسشنامه را پر کنند، با مشکلات فنی مواجه شدند و موفق نشدند پرسشنامه را تکمیل کنند. این ممکن است ناخواسته نوعی سوگیری انتخاب ایجاد کرده باشد. متأسفانه، زمانی این امر مشخص شد که بخش بزرگی از کار جمع‌آوری داده انجام شده بود و تغییرات ساختاری در پرسشنامه می‌توانست سوگیری‌های بدتری ایجاد کند.

این تحقیق به سه دلیل اهمیت دارد. نخست اینکه، نتایج تحقیقات موجود درباره باور به بازی با حاصل جمع صفر در میان ایرانیان، بر اساس پژوهش روی نمونه‌های کوچک دانشجویی به دست آمده است. نمونه این تحقیق نیز گرچه کل جامعه ایران را پوشش نمی‌دهد، نمونه‌ای متفاوت و بزرگ‌تر از نمونه‌های تحقیقات قبلی را شامل می‌شود. به این ترتیب، در این تحقیق، اطلاعات بیشتری درباره باور به بازی با حاصل جمع صفر در میان ایرانیان کسب شد.

دوم اینکه، یکی از اهداف این پژوهش این است که گرایش ایرانیان به باور به بازی با حاصل جمع صفر در مذاکرات بین‌المللی کشورشان شناسایی شود. اگر افراد حاضر در نمونه بررسی شده معتقد باشند که این باور باید در مذاکرات بین‌المللی به کار گرفته شود، این احتمال وجود دارد که آنان هر نوع امتیازدهی به طرف مقابل را در مذاکرات بین‌المللی به سختی درک و قبول کنند. بدین ترتیب، این تحقیق ممکن است برای شناخت ابعاد جامعه‌شناختی و سیاسی ذهنیت ایرانی نیز دستاوردهایی داشته باشد.

سوم اینکه، این تحقیق، به دلیل برخی همپوشانی‌ها با تحقیقات انجام شده در زمینه ملی‌گرایی در ایران نیز اهمیت دارد. بخش عمده‌ای از تحقیقات موجود درباره ملی‌گرایی در ایران از نوع کیفی است و/یا خارج از کشور انجام شده است. بنابراین، تحقیق حاضر به غنی‌تر شدن متون موجود در این زمینه کمک خواهد کرد. در این تحقیق وطن پرستی و میهن‌دوستی در ایران به طور کمی بررسی شده است.

۲. پیشینه

۱.۲. باور به بازی با حاصل جمع صفر

بازی با حاصل جمع صفر مفهومی است که در نظریه بازی‌ها ریشه دارد (von Neumann & Morgenstern, 1944). بر اساس آن بردن همیشه رابطه مستقیم و جمع‌نشده‌ای با باختن دارد؛ به این ترتیب که در هر بازی، یک طرف همان قدر می‌برد که طرف مقابل ببازد (همان: ۳۴). به عبارت دیگر، طبق این باور، شرایط برد برد وجود ندارد و همه تعامل‌های انسانی، یک بازنده و یک برنده دارد. این مفهوم مورد استفاده محققان در رشته‌های مختلف است؛ از جمله در رشته اقتصاد، زیست‌شناسی تکاملی، روان‌شناسی و علوم سیاسی. اما، رویکرد تحقیق حاضر بیشتر به حوزه روان‌شناسی مربوط است.

روان‌شناسان از طریق توزیع پرسشنامه، باور به بازی با حاصل جمع صفر را اندازه‌گیری و با متغیرهای دیگر مقایسه می‌کنند. آنان عموماً بر این باورند که باور به بازی با حاصل جمع صفر تفکر نسبتاً رایجی است (Meegan, 2010). بعضی محققان به شرایطی توجه داشته‌اند که در آن احتمال دارد باور به بازی با حاصل جمع صفر مشاهده شود. به طور مثال، سمیتسون و شو تأثیر شکل سؤال را در احتمال بروز باور به بازی با حاصل جمع صفر بررسی کردند. طبق تحقیق آنان، باور و گمان‌ها راجع به موضوع سؤال نسبت به باور به بازی با حاصل جمع صفر در جواب‌های پاسخگویان تعیین‌کننده است (Smithson & Shou, 2016).

پژوهشگران همچنین علاقه‌مندند تا باور به بازی با حاصل جمع صفر را در میان فرهنگ‌های مختلف بررسی و مقایسه کنند. یکی از جامع‌ترین این پژوهش‌ها مجموعه‌ای است که گروهی از پژوهشگران لهستانی به رهبری یوانا رزیتسکا-ترن انجام می‌دهند. این گروه پژوهشی چندین مطالعه تطبیقی میان کشورهای مختلف انجام داده‌اند (Różycka-Tran et al., 2015; 2018a; 2018b; 2019a; 2019b; Piotrowski et al., 2019). در این مجموعه تحقیق، مقیاسی برای اندازه‌گیری باور به حاصل جمع صفر تعیین، داده‌های به دست آمده تحلیل آماری، و سپس روابط موجود بین اعتقاد به این باور و متغیرهای متعدد دیگر، اعم از ملیت تشریح شد.

پیوتراوسکی و همکاران رابطه بین باور به بازی با حاصل جمع صفر و وطن پرستی را تأیید کردند، اما رابطه بین باور به بازی با حاصل جمع صفر و میهن‌دوستی را تأیید نکردند (Piotrowski et al., 2019). رزیتسکا-ترن و

همکاران رابطه بین باور به بازی با حاصل جمع صفر را در جامعه‌های جمعگرا (در مقابل فردگرا) و دارای تولید ناخالص داخلی کم اثبات کردند (Rózycka-Tran et al., 2015: 534). آنان بیان کردند که در جامعه‌های جمعگرا، گروه‌های مختلف بر اساس نژاد، مذهب، حزب، ملی‌گرایی و نظایر آن، ارتباطات درون‌گروهی ایجاد می‌کنند (Ibid: 540).

گروهی پژوهشی به سرپرستی رزیتسکا-ترن درباره باور به بازی با حاصل جمع صفر در جامعه ایران تحقیق کرده‌اند. نتایج آن در دو مقاله به چاپ رسید. در مقاله‌ای گروهی، نمونه‌ای مشتمل بر ۱۹۹ دانشجوی رشته‌های علوم اجتماعی و بازرگانی با سن متوسط ۲۱.۳۱ شرکت داشتند (Rózycka-Tran et al., 2018a: 6). در مقاله‌ای دیگر، ۲۰۱ پاسخگوی ایرانی با میانگین سنی ۲۲.۸۱ شرکت کردند (Rózycka-Tran et al., 2019b: 4). در هر دو تحقیق نشان داده شده است که اعتقاد به بازی با حاصل جمع صفر در نمونه ایرانی از میانگین پژوهش در سایر جوامع بیشتر است. با توجه به مبهم‌بودن اشاره به منابع در مقاله رزیتسکا-ترن و همکاران (Rózycka-Tran et al., 2018a: 4-5)، مشخص نیست داده‌های مربوط به این دو مقاله به‌طور جداگانه جمع‌آوری شده یا داده‌های یکسانی برای هر دو مقاله استفاده شده است.

به دلیل انتخاب تعداد کمی از دانشجویان در نمونه آماری و ناسازگاری‌های موجود در مطالعات رزیتسکا-ترن و همکاران (Rózycka-Tran et al., 2018a; 2019b) با جامعه ایران، نمی‌توان از قابلیت تعمیم نتایج این پژوهش اطمینان داشت. در مطالعه حاضر در پی بررسی‌های عمیق‌تری درباره جامعه ایران بوده‌ایم تا به درک بهتری از مفهوم بازی با حاصل جمع صفر در میان ایرانیان دست یابیم.

۲.۲. انواع ملی‌گرایی

دهه‌هاست که در صحنه جهانی، پژوهشگران برای روشن کردن برخی اصطلاحات در تبیین هویت ملی، از جمله وطن‌پرستی و میهن‌دوستی، تلاش کرده‌اند (Kosterman & Feshbach, 1989). همان‌طور که در مقدمه اشاره کردیم، میهن‌دوستی با دوست‌داشتن کشور خود مرتبط است، درحالی‌که وطن‌پرستی به تفکر برتردانستن کشور خود نسبت به کشورهای دیگر نیز دلالت دارد (Ibid: 263). از این ملاک در تفکیک دو اصطلاح وطن‌پرستی و میهن‌دوستی، تحلیلگران زیادی استفاده کرده‌اند.

در این زمینه، کارهای تطبیقی و فرهنگی فراوانی نیز انجام شده است. از جمله آن‌ها می‌توان از گرایز و همکاران نام برد که انگیزه‌های افراد چینی را در وطن پرستی و میهن دوستی و تفاوت‌هایشان را با وطن پرستی و میهن دوستی آمریکایی‌ها مطالعه کردند (Gries et al., 2011). در سایر پژوهش‌ها، پدیده‌های وطن پرستی و میهن دوستی و ویژگی‌های آن‌ها در کشوری خاص بررسی شده است. کاراساوا وطن پرستی، میهن دوستی، جهانی گرایی و تعهد به میراث فرهنگی را در نمونه‌ای آماری از جامعه ژاپن مطالعه کرد. در یافته‌های او وطن پرستی و میهن دوستی از یکدیگر متمایز شده است و هر یک با متغیرهای مختلفی همراه است، حتی اگر هم بستگی بین وطن پرستی و میهن دوستی زیاد باشد (Karasawa, 2002: 662).

۳.۲. ملی گرایی در ایران

درباره ملی گرایی در ایران پژوهشگران بسیاری در داخل و خارج از کشور تحقیق کرده‌اند. در بیشتر این تحقیقات، از روش‌های کیفی استفاده شده و با هدف شناسایی، تحلیل و انتقاد از ریشه‌های ملی گرایی ناظر بر میراث ایران قبل از اسلام بوده است. ضیاابراهیمی نقطه آغاز ملی گرایی را در ایران انتشار آثار روشنفکرانی چون میرزا فتحعلی آخوندزاده و میرزا آقاخان کرمانی می‌داند. او بر این باور است که آنان به دلیل احساس ضعف در برابر اروپا، «تاسیونالیسم آریایی» ایرانی را گسترش می‌دادند. همچنین، معتقد است که شاهان پهلوی گفتمان ملی گرایی آریایی را در راستای «درمانی برای رنج ناشی از کشف دو قرن قبل که اروپایی‌ها از ما پیشرفته‌تر بودند» تشویق می‌کردند (Zia-Ebrahimi, 2016: 215).

سلیمانی و آزرمی (۱۳۹۶: ۲۲۱) نیز مفهوم ملی گرایی در ایران را ریشه‌یابی کرده و به این نتیجه رسیده‌اند که ملی گرایی مفهومی است که از غرب وارد شده است و روشنفکران ایرانی آن را بدون نگاه انتقادی قبول کردند. همچنین، بیان می‌دارند که در کنار ملی گرایی وارد شده از غرب، برخی روشنفکران ورود اسلام به ایران را دلیل عقب ماندگی کشور دانسته‌اند، این در حالی است که افراد دیگر همچون شهید مطهری این برداشت را اشتباه می‌دانند. هرچند تحقیقات بسیاری درباره ریشه‌یابی و شناخت ملی گرایی در ایران انجام شده است، تاکنون تلاش‌های اندکی برای سنجش کمی ملی گرایی در ایران صورت گرفته است.

از موارد استثنای این امر، می‌توان به برخی تحقیقات مؤسسه‌های خارج از کشور اشاره کرد که از پرسشنامه‌های تلفنی استفاده می‌کنند (VoxIran topics:)

(Social, 2019). ایران پل در تورنتو ادعا می کند که تحقیقاتی کمی درباره پدیده های ملی گرایی در ایران انجام داده است، اما در وبگاه آن به نتایج این تحقیق اشاره ای نشده است (Ibid). خواجه پور و همکاران در بنیاد سیمرغ وین، بر اساس بیش از هزار پاسخ به پرسشنامه ای درباره ارزش های ایرانی به این نتیجه رسیدند که ایرانیان به تاریخ، فرهنگ، ملت و ایرانی بودن خود افتخار می کنند (Khajehpour et al., 2013). این نتیجه به مبحث میهن دوستی در ایران مربوط است. حسن زاده و همکاران (۱۳۹۶: ۱۰۸) از طریق پیمایش، وطن پرستی در میان دانشجویان دانشگاه تهران را بررسی کردند و به این نتیجه رسیدند که وطن پرستی در دختران بیش از پسران مشاهده می شود. این پیمایش بر اساس نظرسنجی از ۹۰ دختر و ۱۰۰ پسر از دانشجویان دانشگاه تهران انجام شده است (همان: ۱۰۴).

به پژوهش های کمی بیشتری درباره ملی گرایی در میان ایرانیان نیاز هست، به خصوص در مقایسه با تعداد نسبتاً زیاد تحقیقات کیفی ای که در این زمینه انجام شده است. علاوه بر این، در هیچ یک از پژوهش های انجام شده با موضوع ملی گرایی در ایران، انواع مختلف ملی گرایی از یکدیگر تفکیک و تحلیل نشده است. در بخش بعدی، روش تحقیق در این پژوهش برای رفع این شکاف مطرح می شود.

۳. روش تحقیق

با توجه به اینکه ارزیابی باورها و نگاه افراد باید مبتنی بر گزارش شخصی آنان باشد، تمام داده های مربوط به وطن پرستی، میهن دوستی، همچنین میزان اعتقاد به بازی با حاصل جمع صفر را باید از طریق پیمایش و توزیع پرسشنامه جمع آوری کرد. با توجه به سؤال اصلی تحقیق، پرسشنامه در دو بخش تنظیم شد. در بخش اول برای تشخیص اعتقاد به بازی با حاصل جمع صفر و در بخش دوم برای سنجش دیدگاه های وطن پرستی و میهن دوستی. به منظور سنجش اعتقاد به بازی با حاصل جمع صفر، از مقیاس هشت سؤال رزیتسکا-ترن و همکاران استفاده شد (Rózycka-Tran et al., 2015). این مقیاس در بیش از ۴۳ کشور جهان آزمایش شده است (Rózycka-Tran et al., 2018b).

۱. بر اساس وبگاه دانشگاه تهران، تعداد دانشجویان این دانشگاه بیش از ۵۰۰۰۰ نفر است. بنابراین، باید ذکر کرد که نمونه ۱۹۰ نفری با سطح اطمینان ۹۵ درصد، حاشیه خطایی بیشتر از ۷ درصد خواهد داشت و بیش از آن است که اکثر مطالعات قابل قبول می دانند.

پرسش‌های آزمون رزیتسکا-ترن و همکاران (Rózycka-Tran et al., 2019a; 2019b; 2018a; 2018b; 2015) به روش ترجمه معکوس^۱ به زبان فارسی برگردانده شد. سپس اصلاح‌های لازم انجام شد. با وجود تعدد خطاهای فرامتنی انگلیسی در پرسشنامه مورد استفاده پژوهشگران لهستانی، از آنجاکه این مقیاس مبنای پنج مجموعه تحقیق راجعه^۲ ۴۳ کشور جهان بوده است، برای اینکه تحقیق حاضر با این مجموعه پژوهش قابل قیاس باشد، ایجاد تغییرات اساسی در سؤال‌ها امکان‌پذیر نبود.

برای تفکیک دو مفهوم وطن پرستی و میهن‌دوستی از هم، پژوهشگران مختلف از مقیاس‌ها یا آزمون‌های متعددی استفاده کرده‌اند. رایج‌ترین آزمون در این زمینه، مقیاس کسترمن و فشباخ است (Kosterman & Feshbach, 1989: 264-268). بر اساس ویژگی‌های کشورهای مورد تحقیق، پژوهشگران این مقیاس را قدری تغییر داده‌اند تا برای نمونه‌های چینی، ژاپنی و نیوزیلندی استفاده شود (Karasawa, 2002: 654-655; Gries et al., 2011). آزمون کسترمن و فشباخ (Kosterman & Feshbach, 1989)، با اندکی تغییر، در این تحقیق برای تشخیص وطن پرستی و میهن‌دوستی در جامعه ایران استفاده شده است.

آزمون ۱۲ سؤالی میهن‌دوستی اصلی کسترمن و فشباخ (Ibid: 268) را می‌توان در جامعه ایران استفاده کرد. تنها دو پرسش، به دلیل مفاهیم نامأنوس آن برای مخاطبان فارسی‌زبان، قدری تغییر داده شد. به کاربردن آزمون ۸ سؤالی وطن پرستی (Ibid: 265) کمی پیچیده‌تر بود. بسیاری از سؤال‌های آن یا برای شهروندان کشورهای غیر از آمریکا مفهومی ندارد یا حکومت‌محور است؛ بنابراین، با هدف تحقیق حاضر همخوانی ندارد. به منظور اصلاح این سؤال‌ها، برخی کلمات یا مثال‌ها تغییر داده شد تا مخاطب ایرانی آن را بهتر درک کند. در این مسیر، نخست به کار پژوهشگران دیگری توجه شد که همین مقیاس را برای پاسخگویان چینی و ژاپنی تغییر داده بودند (Karasawa, 2002: 5-7; Gries et al., 2011: 654-655). به منظور شناسایی مثال‌ها و مفاهیم جایگزین برای مخاطب ایرانی، به کارهای مشابه پژوهشگران ایرانی مراجعه شد (Davari Ardakani, 2019; Khajehpour et al., 2013). در نتیجه این تلاش، نسخه ایرانی‌شده مقیاس (آزمون) ۸ سؤالی کسترمن و فشباخ (Kosterman & Feshbach, 1989) برای سنجش وطن پرستی شکل گرفت.

1. back translation

علاوه بر این دو بخش که قسمت‌های اصلی پرسشنامه را تشکیل می‌دهد، پرسش‌های مربوط به خصوصیات جمعیت‌شناسی افراد نیز به پرسشنامه اضافه شد؛ مانند سن، جنسیت و شغل. همچنین، دو سؤال مشابه با دو پرسش از تحقیق رزیتسکا-ترن و همکاران (Różycka-Tran et al., 2015) افزوده شد. با این دو سؤال وضعیت اقتصادی پاسخ‌دهندگان و میزان اطلاعات عمومی آن‌ها درباره امور خارجه بررسی شد. دو سؤال دیگر نیز بر اساس تحقیق سمیتسون و شیو (Smithson & Shou, 2016) اضافه شد که به وضعیت حکومت ایران و مذاکرات بین‌المللی اشاره دارد (پیوست ۱).

در این تحقیق، افراد ایرانی ساکن کشور و ۱۹ سال به بالا جامعه آماری در نظر گرفته شد. با توجه به اندازه جمعیت ۱۹ سال به بالا در ایران، برای دستیابی به سطح اطمینان ۹۵ درصد و حاشیه خطای ۵ درصد، جمع‌آوری ۳۸۴ پاسخ مورد نیاز بود.^۱ پاسخگویان در رده‌های سنی، وضعیت شغلی و از شهرهای مختلف به‌طور برخط به پاسخگویی به این پرسشنامه دعوت شدند. این پرسشنامه برخط در قالب «گوگل فرمز»^۲ از طریق ملاقات حضوری، رایانامه، یا شبکه‌های اجتماعی، در دی ۱۳۹۸ ش، در میان پاسخگویان پخش شد. متأسفانه، به‌دلیل محدودیت گوگل فرمز، و نبود جایگزین بهتر، پاسخگویان برای پرکردن پرسشنامه مجبور بودند از آیفون یا لپ‌تاپ استفاده کنند. در نهایت، ۴۰۶ نفر به پرسشنامه تحقیق پاسخ دادند که مشخصات جمعیتی آنان در بخش ۴ (نتایج) آمده است.

تمامی سؤال‌های پرسشنامه در پیوست ۱ آمده است. نظام پرسشنامه به‌گونه‌ای بود که سؤال‌های مربوط به هر ویژگی به‌طور تصادفی برای هر پاسخگو نمایش داده می‌شد. پنج گزینه برای هر سؤال وجود داشت: کاملاً مخالفم، مخالفم، بینابین، موافقم و کاملاً موافقم. گزینه‌ها برای تحلیل آماری به‌ترتیب با اعداد ۱ تا ۵ کدگذاری شد. به‌عبارت دیگر، عدد بزرگ‌تر گرایش بیشتر به شاخص (باور به بازی با حاصل جمع صفر، میهن‌دوستی و وطن‌پرستی) را نشان می‌دهد. سؤال‌هایی که به‌شیوه منفی بیان شده بود، معکوس کدگذاری شد. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای آماری اسپ‌اس‌اس، ایموس^۳ و ام‌پلاس^۱ بررسی شد.

۱. طبیعتاً بهتر آن است برای به‌دست‌آوردن اندازه نمونه از فرمول‌های معتبر در این زمینه استفاده شود؛ اما، واقعیت این است که ۳۸۴ در عمل، به عدد استاندارد برای پژوهش‌های کمی با سطح اطمینان پایه تبدیل شده است. به‌طور مثال، ر.ک. نرم‌افزار «حساب اندازه نمونه»، بی‌تا.

2. Google Forms

3. IBM SPSS Statistics Version 26 incorporating AMOS Version 24

۴. نتایج

تحلیل داده‌های حاصل از ۴۰۶ پرسشنامه نشان می‌دهد که پاسخ‌دهندگان عموماً جوان، تحصیل کرده و شاغل بوده‌اند. در ترکیب جنسیتی نمونه این تحقیق، درصد مردان اندکی بیشتر از درصد مردان در کل جمعیت ایران بود: ۵۲/۵ درصد پاسخگویان مرد بودند، در حالی که، بر اساس نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۵ش، ۵۰/۷ درصد جمعیت ایران را مردان تشکیل می‌دهند. سال تولد پاسخ‌دهندگان بین ۱۳۳۰ و ۱۳۷۹ش بود. پرجمعیت‌ترین گروه سنی پاسخگویان مرد ۲۹ تا ۳۳ ساله (متولد ۱۳۶۵-۱۳۶۹ش) و در زنان ۲۴ تا ۲۸ ساله (متولد ۱۳۷۰-۱۳۷۴ش) بودند.

۱.۴. سطح تحصیلات، وضعیت شغلی و سایر ویژگی‌های پاسخگویان

سطح تحصیلات نمونه این تحقیق نسبتاً بالا و وضع شغلی آنان نسبتاً خوب بوده است. نمونه این تحقیق، در مقایسه با کل جمعیت ایران، نسبت بسیار کمتری از افراد خانه‌دار و درصد نسبتاً بیشتری از افراد شاغل را شامل می‌شد. از مجموع پاسخ‌دهندگان، حدود ۱۱ درصد کاردانی و پایین‌تر، ۵۱ درصد کارشناسی و ۳۷ درصد کارشناسی‌ارشد و بالاتر داشتند. مقایسه با آمار منتشرشده از سوی مرکز آمار ایران نشان می‌دهد که نمونه این تحقیق نسبت به کل جمعیت ایران سطح سواد بالاتر و وضعیت شغلی بهتری دارند. همچنین، ۳۹ درصد پاسخگویان به سؤال «وضعیت اقتصادی من از متوسط جامعه ایران بهتر است» پاسخ منفی دادند، در حالی که پاسخ تنها ۲۵ درصد از آن‌ها به سؤال «اطلاعات عمومی من در مورد امور خارجه از متوسط جامعه ایران بیشتر است» منفی بود.

۲.۴. باور به بازی با حاصل جمع صفر

متغیر باور به بازی با حاصل جمع صفر با اعمال مقیاس ۸ سؤال رزیتسکا-ترن و همکاران (Różycka-Tran et al., 2015) ارزیابی شد. در ابتدا، مقیاس بر اساس شاخص‌های نیکویی برآزش^۲ آزمون شد. بسیاری از شاخص‌های نیکویی برآزش برای این مقایسه قابل قبول بود (جدول ۱). میانگین نمره پاسخ‌های جمعیت نمونه ۴۰۶ نفری به مقیاس ۸ سؤالی معادل ۲/۷۹ و انحراف معیار آن ۱/۰۵ بود. به این ترتیب، جواب‌ها به سمت عدم باور به بازی با حاصل جمع صفر گرایش اندکی داشت.

جدول ۱. شاخص‌های نیکویی برازش

میانگین (انحراف معیار)	آلفای کرونباخ	ریشه میانگین مربعات باقی‌مانده و استاندارد شده	ریشه میانگین مربعات خطاهای تخمین دامنه حدود ممکن: ۰.۰ تا ۱.۰	شاخص برازش مقایسه‌ای	آزمون خی دو	مقدار P نشان می‌دهد که تا چه حد امکان دارد تناسب فرض شده با تناسب مشاهده شده فرق داشته باشد. ^۱
-	بیشتر از ۰/۷ قابل قبول محسوب می‌شود و هرچه به ۱/۰ نزدیک‌تر باشد، بهتر است. ^۲	کمتر از ۰/۰۵ خوب محسوب می‌شود و هرچه به ۰/۰ نزدیک‌تر باشد، بهتر است (Hu & Bentler, 1999).	تا ۰/۱۰ قابل قبول محسوب می‌شود و هرچه به ۰/۰ نزدیک‌تر باشد، بهتر است (MacCallum, 1996).	۰/۹۵ به بالا خوب محسوب می‌شود و هرچه به ۱.۰ نزدیک‌تر باشد بهتر است (Hu & Bentler, 1999).	دامنه مقادیر قابل قبول برای قابلیت اعتماد آماري	
۲/۷۹ (۱/۰۵)	۰/۷۷	۰/۰۵	۰/۱۰	۰/۸۸	$\chi^2 (n=404, 20) = 102.63$ ($P < 0.001$)	مقادیر نمونه: ۱. مقیاس بلور به بلزی با حاصل جمع صفر
۳/۵۷ (۱/۱۶)	۰/۸۹	۰/۰۳۷	۰/۰۷	۰/۹۵	$\chi^2 (n=404, 54) = 169.67$ ($P < 0.001$)	۲. مقیاس میهن‌دوستی
۳/۴۶ (۱/۱۶)	۰/۷۴	۰/۰۳۴	۰/۰۵	۰/۹۷	$\chi^2 (n=404, 20) = 37.13$ ($P < 0.01$)	۳. مقیاس وطن‌پرستی

1. "What does Cronbach's alpha mean?" (no date)

2. "What does Cronbach's alpha mean?" (no date)

۳. درجه آزادی یا (df) degrees of freedom

یک سؤالی که به تحقیق اضافه شد این بود: «در مذاکرات بین‌المللی، هر چقدر یک کشور منافع بیشتری به دست می‌دهد.» هدف از این سؤال این بود که به کارگیری باور به بازی با حاصل جمع صفر در مذاکرات بین‌المللی اندازه‌گیری شود. میانگین نمره پاسخ‌ها به این سؤال ۲/۶۳ و انحراف معیار آن ۰/۹۷ بود. به عبارت دیگر، پاسخگویان به سمت عدم باور به بازی با حاصل جمع صفر در مذاکرات بین‌المللی گرایش نشان دادند. آزمون هم‌بستگی پیرسون، بین پاسخ‌ها به این پرسش و مقیاس ۸ سؤالی باور به بازی با حاصل جمع صفر هم‌بستگی کم تا متوسط نشان می‌دهد. به این ترتیب، احتمال دارد که در این نمونه، بین باور به بازی با حاصل جمع صفر و دیدگاه پاسخگویان درباره نتایج مذاکرات بین‌المللی رابطه‌ای وجود داشته باشد.

۳.۴. مقیاس میهن‌دوستی

میهن‌دوستی پس از انجام اصلاح‌های لازم در مقیاس ۱۲ سؤالی کسترمن و فشباخ (Kosterman & Feshbach, 1989) سنجیده شد. نخست، مقیاس بر اساس شاخص‌های نیکویی برآزش آزمون شد. شاخص‌های نیکویی برآزش برای این مقایسه قابل قبول تا خوب بود (جدول ۱). میانگین نمره پاسخ‌ها به این مقیاس ۱۲ سؤالی، ۳/۵۷ و میانگین انحراف معیار آن ۱/۱۶ بود. در ۱۰ مورد از ۱۲ سؤال میهن‌دوستی، میانه جواب‌ها ۴ (موافق) بود. به این ترتیب، در اعضای نمونه، گرایش به سمت میهن‌دوستی وجود داشت.

۴.۴. مقیاس وطن پرستی

پس از اعمال اصلاح‌های لازم به مقیاس ۸ سؤالی کسترمن و فشباخ (Ibid)، وطن پرستی سنجیده شد. نخست، مقیاس بر اساس شاخص‌های نیکویی برآزش آزمون شد. بسیاری از شاخص‌های نیکویی برآزش برای این مقایسه در سطح قابل قبول تا خوب بود (جدول ۱). میانگین نمره پاسخ‌ها به این مقیاس ۸ سؤالی، ۳/۴۶ و میانگین انحراف معیار آن ۱/۱۶ بود. به عبارت دیگر، نمونه این پژوهش به سمت وطن پرستی گرایش نشان داد.

در جدول ۱ نشان داده شده است که درباره قوی بودن مقیاس‌ها، شاخص‌های مختلف، نتایج متفاوتی دارد. بر اساس شاخص برآزش مقایسه‌ای، مقیاس‌های میهن‌دوستی و وطن پرستی از مقیاس باور به بازی با حاصل جمع صفر

قوی تر است، درحالی که بر اساس آلفای کرونباخ، قوی ترین مقیاس میهن دوستی است. اما، از آنجاکه ترکیب شاخص ها برای هر مقیاس عموماً در دامنه قابل قبول قرار می گیرد، مقیاس ها قابل قبول محسوب می شود.

۴.۵. رابطه باور به بازی با حاصل جمع صفر با وطن پرستی بعد از تأیید مقیاس، نتایج مقیاس باور به بازی با حاصل جمع صفر و مقیاس وطن پرستی تحلیل عاملی شد. همچنین، همبستگی پیرسون ارزیابی شد. بین ۱۶ سؤال دو مقیاس (پیوست ۱) تحلیل عامل چهار همبستگی پیرسون مشخص شد، که در ماتریس عاملی دوران یافته^۱ مشاهده می شود (جدول ۲).

جدول ۲. ماتریس عاملی دوران یافته: وطن پرستی و باور به بازی با حاصل جمع صفر

عامل (همبستگی پیرسون)		سؤال پرسشنامه
۴	۳	۲
دامنه همبستگی پیرسون ۱/۰- تا ۱/۰ است. هرچه عدد بزرگ تر باشد، روابط قوی تر بین سؤال و عامل را نشان می دهد		
		۱
		۲
		۳
		۴
		۵
		۶
		۷
		۸
		۹
		۱۰
		۱۱
		۱۲
		۱۳
		۱۴
		۱۵
		۱۶
		۱۷
		۱۸
		۱۹
		۲۰
		۲۱
		۲۲
		۲۳
		۲۴
		۲۵
		۲۶
		۲۷
		۲۸
		۲۹
		۳۰
		۳۱
		۳۲
		۳۳
		۳۴
		۳۵
		۳۶
		۳۷
		۳۸
		۳۹
		۴۰
		۴۱
		۴۲
		۴۳
		۴۴
		۴۵
		۴۶
		۴۷
		۴۸
		۴۹
		۵۰
		۵۱
		۵۲
		۵۳
		۵۴
		۵۵
		۵۶
		۵۷
		۵۸
		۵۹
		۶۰
		۶۱
		۶۲
		۶۳
		۶۴
		۶۵
		۶۶
		۶۷
		۶۸
		۶۹
		۷۰
		۷۱
		۷۲
		۷۳
		۷۴
		۷۵
		۷۶
		۷۷
		۷۸
		۷۹
		۸۰
		۸۱
		۸۲
		۸۳
		۸۴
		۸۵
		۸۶
		۸۷
		۸۸
		۸۹
		۹۰
		۹۱
		۹۲
		۹۳
		۹۴
		۹۵
		۹۶
		۹۷
		۹۸
		۹۹
		۱۰۰
		۱۰۱
		۱۰۲
		۱۰۳
		۱۰۴
		۱۰۵
		۱۰۶
		۱۰۷
		۱۰۸
		۱۰۹
		۱۱۰
		۱۱۱
		۱۱۲
		۱۱۳
		۱۱۴
		۱۱۵
		۱۱۶
		۱۱۷
		۱۱۸
		۱۱۹
		۱۲۰
		۱۲۱
		۱۲۲
		۱۲۳
		۱۲۴
		۱۲۵
		۱۲۶
		۱۲۷
		۱۲۸
		۱۲۹
		۱۳۰
		۱۳۱
		۱۳۲
		۱۳۳
		۱۳۴
		۱۳۵
		۱۳۶
		۱۳۷
		۱۳۸
		۱۳۹
		۱۴۰
		۱۴۱
		۱۴۲
		۱۴۳
		۱۴۴
		۱۴۵
		۱۴۶
		۱۴۷
		۱۴۸
		۱۴۹
		۱۵۰
		۱۵۱
		۱۵۲
		۱۵۳
		۱۵۴
		۱۵۵
		۱۵۶
		۱۵۷
		۱۵۸
		۱۵۹
		۱۶۰
		۱۶۱
		۱۶۲
		۱۶۳
		۱۶۴
		۱۶۵
		۱۶۶
		۱۶۷
		۱۶۸
		۱۶۹
		۱۷۰
		۱۷۱
		۱۷۲
		۱۷۳
		۱۷۴
		۱۷۵
		۱۷۶
		۱۷۷
		۱۷۸
		۱۷۹
		۱۸۰
		۱۸۱
		۱۸۲
		۱۸۳
		۱۸۴
		۱۸۵
		۱۸۶
		۱۸۷
		۱۸۸
		۱۸۹
		۱۹۰
		۱۹۱
		۱۹۲
		۱۹۳
		۱۹۴
		۱۹۵
		۱۹۶
		۱۹۷
		۱۹۸
		۱۹۹
		۲۰۰
		۲۰۱
		۲۰۲
		۲۰۳
		۲۰۴
		۲۰۵
		۲۰۶
		۲۰۷
		۲۰۸
		۲۰۹
		۲۱۰
		۲۱۱
		۲۱۲
		۲۱۳
		۲۱۴
		۲۱۵
		۲۱۶
		۲۱۷
		۲۱۸
		۲۱۹
		۲۲۰
		۲۲۱
		۲۲۲
		۲۲۳
		۲۲۴
		۲۲۵
		۲۲۶
		۲۲۷
		۲۲۸
		۲۲۹
		۲۳۰
		۲۳۱
		۲۳۲
		۲۳۳
		۲۳۴
		۲۳۵
		۲۳۶
		۲۳۷
		۲۳۸
		۲۳۹
		۲۴۰
		۲۴۱
		۲۴۲
		۲۴۳
		۲۴۴
		۲۴۵
		۲۴۶
		۲۴۷
		۲۴۸
		۲۴۹
		۲۵۰
		۲۵۱
		۲۵۲
		۲۵۳
		۲۵۴
		۲۵۵
		۲۵۶
		۲۵۷
		۲۵۸
		۲۵۹
		۲۶۰
		۲۶۱
		۲۶۲
		۲۶۳
		۲۶۴
		۲۶۵
		۲۶۶
		۲۶۷
		۲۶۸
		۲۶۹
		۲۷۰
		۲۷۱
		۲۷۲
		۲۷۳
		۲۷۴
		۲۷۵
		۲۷۶
		۲۷۷
		۲۷۸
		۲۷۹
		۲۸۰
		۲۸۱
		۲۸۲
		۲۸۳
		۲۸۴
		۲۸۵
		۲۸۶
		۲۸۷
		۲۸۸
		۲۸۹
		۲۹۰
		۲۹۱
		۲۹۲
		۲۹۳
		۲۹۴
		۲۹۵
		۲۹۶
		۲۹۷
		۲۹۸
		۲۹۹
		۳۰۰
		۳۰۱
		۳۰۲
		۳۰۳
		۳۰۴
		۳۰۵
		۳۰۶
		۳۰۷
		۳۰۸
		۳۰۹
		۳۱۰
		۳۱۱
		۳۱۲
		۳۱۳
		۳۱۴
		۳۱۵
		۳۱۶
		۳۱۷
		۳۱۸
		۳۱۹
		۳۲۰
		۳۲۱
		۳۲۲
		۳۲۳
		۳۲۴
		۳۲۵
		۳۲۶
		۳۲۷
		۳۲۸
		۳۲۹
		۳۳۰
		۳۳۱
		۳۳۲
		۳۳۳
		۳۳۴
		۳۳۵
		۳۳۶
		۳۳۷
		۳۳۸
		۳۳۹
		۳۴۰
		۳۴۱
		۳۴۲
		۳۴۳
		۳۴۴
		۳۴۵
		۳۴۶
		۳۴۷
		۳۴۸
		۳۴۹
		۳۵۰
		۳۵۱
		۳۵۲
		۳۵۳
		۳۵۴
		۳۵۵
		۳۵۶
		۳۵۷
		۳۵۸
		۳۵۹
		۳۶۰
		۳۶۱
		۳۶۲
		۳۶۳
		۳۶۴
		۳۶۵
		۳۶۶
		۳۶۷
		۳۶۸
		۳۶۹
		۳۷۰
		۳۷۱
		۳۷۲
		۳۷۳
		۳۷۴
		۳۷۵
		۳۷۶
		۳۷۷
		۳۷۸
		۳۷۹
		۳۸۰
		۳۸۱
		۳۸۲
		۳۸۳
		۳۸۴
		۳۸۵
		۳۸۶
		۳۸۷
		۳۸۸
		۳۸۹
		۳۹۰
		۳۹۱
		۳۹۲
		۳۹۳
		۳۹۴
		۳۹۵
		۳۹۶
		۳۹۷
		۳۹۸
		۳۹۹
		۴۰۰
		۴۰۱
		۴۰۲
		۴۰۳
		۴۰۴
		۴۰۵
		۴۰۶
		۴۰۷
		۴۰۸
		۴۰۹
		۴۱۰
		۴۱۱
		۴۱

از این نتایج تنها تقاطع بین موارد در مقیاس باور به بازی با حاصل جمع صفر و مقیاس وطن پرستی، مربوط به عامل چهارم است. بقیه عوامل هیچ اختلاطی بین سؤال‌های وطن پرستی و باور به بازی با حاصل جمع صفر نشان نمی‌دهد. به این ترتیب، رابطه معناداری بین این دو مقیاس دیده نمی‌شود. به منظور کسب اطمینان، میانگین پاسخ‌های هر پاسخگو در هر سه مقیاس محاسبه و تحلیل عوامل تکرار شد. این بار، دو هم‌بستگی پیرسون مشخص شد. سپس، ماتریس عاملی دوران یافته به دو هم‌بستگی قوی تفکیک شد (جدول ۳). بر اساس این ماتریس و با توجه به محتوای مقیاس‌ها، تخمین زده می‌شود که دیدگاهی که در پس عامل ۱ قرار دارد، ملی‌گرایی و دیدگاهی که در پس عامل ۲ وجود دارد باور به بازی با حاصل جمع صفر باشد.

جدول ۳. ماتریس عاملی دوران یافته: باور به بازی با حاصل جمع صفر، میهن‌دوستی و

وطن پرستی	
عامل (هم‌بستگی پیرسون)	
۲	۱
مقیاس	دامنه هم‌بستگی پیرسون ۱/۰- تا ۱/۰ است. هرچه عدد بزرگ‌تر باشد، روابط قوی‌تر بین سؤال و عامل را نشان می‌دهد.
وطن پرستی	۰/۹۳۰
میهن‌دوستی	۰/۹۲۵
باور به بازی با حاصل جمع صفر	۰/۹۹۵
دوران در سه تکرار هم‌گرایی شد. روش استخراج: تحلیل مؤلفه‌های اصلی	
روش دوران یافته: واریماکس با نرمال‌سازی کایزر	

در نتیجه، در نمونه این تحقیق، بین باور به بازی با حاصل جمع صفر و وطن پرستی رابطه معناداری یافت نشد. در عوض، رابطه معناداری بین میهن‌دوستی و وطن پرستی مشاهده می‌شود. این نتایج در بخش ۵ (بحث) تحلیل شده است.

۴.۶. تحلیل نمونه هدفمند

با توجه به اینکه نمونه این تحقیق خوشه‌ای است، احتمال دارد که داده‌هایی که خارج از محدوده و دورافتاده است، در نتایج به دست آمده تأثیر گذاشته باشد. به این دلیل، تحلیل آماری در مورد بخشی از پاسخگویان، یعنی ۲۰۷ نفر، تکرار شد. این افراد متولد ۱۳۶۵ تا ۱۳۷۴ ش، دارای مدرک دانشگاهی و شاغل بودند.

مواردی دورافتاده از لحاظ شاخص جمعیتی، حذف شد. پس از آن، بین ۱۶ پرسش (مربوط به دو مقیاس باور به بازی با حاصل جمع صفر و وطن پرستی) تحلیل عوامل صورت گرفت که به یافتن پنج هم‌بستگی پیرسون منجر شد (جدول ۴). در اینجا بین مقیاس باور به بازی با حاصل جمع و مقیاس وطن پرستی رابطه معناداری مشاهده نمی‌شود.

این نتایج نشان می‌دهد که در نمونه تحقیق، بین پاسخ‌ها به سؤال‌های مقیاس وطن پرستی و پاسخ‌ها به سؤال‌های مقیاس میهن‌دوستی رابطه‌ای وجود دارد. اما، این امر مشخص نیست که آیا تفکیک ملی‌گرایی به دو مقیاس «وطن پرستی» و «میهن‌دوستی» برای نمونه این تحقیق اجراشدنی باشد. برای پاسخ‌دادن به این سؤال، باید تحلیل عامل انجام شود و ماتریس عاملی دوران‌یافته برای دو مقیاس میهن‌دوستی و وطن پرستی تهیه شود. به این ترتیب، ماتریس عاملی دوران‌یافته میهن‌دوستی و وطن پرستی تولید شد. اما، در این ماتریس، به جای دو عامل میهن‌دوستی و وطن پرستی، چهار عامل مشاهده شد (جدول ۵). به علاوه، این چهار عامل طبق سؤال‌های میهن‌دوستی و وطن پرستی تقسیم نمی‌شود. به این ترتیب می‌توان گفت که احتمال دارد که سؤال‌های دو مقیاس «وطن پرستی» و «میهن‌دوستی» که در این تحقیق استفاده شده است، تفکیک دوگانه وطن پرستی و میهن‌دوستی را اندازه‌گیری نکند. این موضوع در ادامه بررسی شده است.

۵. بحث

در این بخش، نتایج این تحقیق با متون موجود مقایسه و تعدادی از تفسیرهای ممکن از ماتریس عاملی دوران‌یافته ذکر شده مطرح می‌شود.

۵.۱. ویژگی‌های جمعیت نمونه

گفتیم که تعداد ۴۰۶ پاسخ برای تعمیم نتایج این تحقیق به جمعیت ایران با سطح اطمینان ۹۵ درصد و حاشیه خطای ۵ درصد کافی است، به شرط اینکه پاسخگویان کاملاً اتفاقی انتخاب شده باشند. از آنجاکه پرسشنامه این مطالعه به‌طور برخط در اختیار افراد قرار گرفت و تلاش شد که به هر طریق ممکن دامنه توزیع پرسشنامه گسترش یابد، نمونه‌گیری پژوهش به‌نوعی تصادفی محسوب می‌شود؛ اما، نمی‌توان ادعا کرد این انتخاب تصادفی حاوی هیچ نوع سوگیری انتخاب نبوده باشد و قابلیت تعمیم کامل به جامعه ایرانی را دارد.

جدول ۴. ماتریس عاملی دوران یافته: باور به بازی با حاصل جمع صفر و وطن پرستی: نمونه هدفمند

عامل (هم بستگی پیرسون)					سؤال پرسشنامه
۵	۴	۳	۲	۱	
دامنه هم بستگی پیرسون ۱/۰- تا ۱/۰ است. هر چه عدد بزرگ تر باشد، روابط قوی تری را بین سؤال و عامل نشان می دهد.					
				۰/۶۶۴	جمع صفر ۵
			-۰/۴۰۶	۰/۶۲۱	جمع صفر ۲
		-۰/۳۲۹	۰/۴۲۲	۰/۵۹۹	جمع صفر ۳
			۰/۴۸۵	۰/۵۸۵	وطن پرستی ۶
۰/۳۴۹				۰/۵۷۷	جمع صفر ۶
	۰/۳۲۱	۰/۳۱۷	-۰/۴۰۸	۰/۵۱۹	جمع صفر ۱
		۰/۴۱۷		۰/۴۴۷	جمع صفر ۴
			۰/۵۶۲	۰/۵۱۷	وطن پرستی ۲
			۰/۵۶۰	۰/۳۵۲	وطن پرستی ۱
			۰/۴۹۵	۰/۳۲۸	وطن پرستی ۷
	-۰/۳۶۹		۰/۴۸۱	۰/۳۵۷	وطن پرستی ۴
-۰/۵۵۰		۰/۶۰۸			وطن پرستی ۳
	-۰/۳۷۳	۰/۴۳۴		۰/۴۰۹	جمع صفر ۸
	۰/۴۷۰	-۰/۳۰۴		۰/۴۱۶	وطن پرستی ۵
	۰/۴۵۰			۰/۳۴۴	جمع صفر ۷
۰/۵۷۳	۰/۳۳۳		۰/۴۹۵		وطن پرستی ۸

دوران در ۵ تکرار همگرایی شد. روش استخراج: تحلیل مؤلفه های اصلی روش دوران یافته: واریماکس با نرمال سازی کایزر

جدول ۵. ماتریس عاملی دوران یافته میهن دوستی و وطن پرستی: نمونه هدفمند

عامل (هم‌بستگی پیرسون)			
۴	۳	۲	۱
سؤال پرسشنامه			
دامنه هم‌بستگی پیرسون ۱/۰- تا ۱/۰ است. هرچه عدد بزرگ‌تر باشد، روابط قوی‌تری را بین سؤال و عامل نشان می‌دهد.			
			۰/۸۲۴
			۰/۸۱۵
			۰/۷۸۴
			۰/۷۷۸
			۰/۷۴۴
			۰/۷۳۴
			۰/۶۳۸
			۰/۶۳۳
		۰/۴۲۳	۰/۵۹۹
	۰/۴۲۳		۰/۵۸۶
			۰/۵۸۴
		۰/۳۲۷	۰/۵۴۷
			۰/۴۹۲
		۰/۶۵۸	
	۰/۵۳۲	-۰/۵۸۴	
		۰/۵۱۹	۰/۳۵۹
	۰/۸۵۰		
			۰/۷۲۰
			-۰/۶۱۹
	۰/۵۴۴	۰/۳۱۳	۰/۴۵۵

دوران در ۶ تکرار همگرایی شد.

روش استخراج: تحلیل مؤلفه‌های اصلی

روش دوران یافته: واریماکس با نرمال‌سازی کایزر

در واقع، دست کم یکی از انواع سوگیری انتخاب که نتایج را تحت تأثیر قرار می‌دهد، در میانه کار بر پژوهشگران آشکار شد و آن اینکه پاسخگویان برای دسترسی به پرسشنامه باید آیفون یا لپ‌تاب می‌داشتند. نمونه‌های این تحقیق

عموماً جوان، تحصیل کرده و شاغل بوده‌اند. به هر حال، تمام مطالعات مبتنی بر پیمایش، به جز در شرایطی که پژوهشگر به داده‌های بزرگ دولتی دسترسی داشته است، بر اساس نمونه‌گیری انجام شد. علاوه بر این، نمونه این تحقیق را بخشی از نخبگان کشور تشکیل می‌دهند و احتمال دارد که گروهی از این افراد به تصمیم‌گیرندگان و مدیران آینده تبدیل شوند. به این ترتیب، نتایج این تحقیق، با وجود عدم پوشش کل جامعه، اهمیت دارد.

۵. ۲. سطح باور به بازی با حاصل جمع صفر در ایران

نتایج پرسشنامه‌های رزیتسکا-ترن و همکاران (Rózycka-Tran et al., 2018a; 2019b) نشان داد که باور به بازی با حاصل جمع صفر در ایران، نسبت به کشورهای دیگر، بالاست. در تحقیق نخست، در جواب به مقیاس لیکرت ۶، میانگین پاسخگویان ایرانی ۳/۸۱ با انحراف معیار ۱/۱۱ بود (Rózycka-Tran et al., 2018a: 4). این میانگین، اگر مقیاس لیکرت ۵ استفاده شده باشد، ۳/۱۸ بود. در تحقیق دوم، در جواب به مقیاس لیکرت ۷، میانگین پاسخگویان ایرانی ۴/۲۵ با انحراف معیار ۱/۴۹ بود (Rózycka-Tran et al., 2019b: 6). این میانگین، اگر مقیاس لیکرت ۵ استفاده شده باشد، ۳/۰۴ بود. این در حالی است که در تحقیق حاضر، میانگین باور به بازی با حاصل جمع صفر ۲/۷۹ با انحراف معیار ۱/۰۵ نشان داده شد.

به این ترتیب، تحقیق حاضر، در مقایسه با تحقیقات رزیتسکا-ترن و همکاران (Rózycka-Tran et al., 2018a; 2019b)، بر میزان کمتری از باور به بازی با حاصل جمع صفر در جامعه ایران دلالت دارد. برخی دلایل احتمالی این تفاوت را می‌توان در نتایج متصور دانست. نخست اینکه، از آنجاکه هم تحقیقات رزیتسکا-ترن و همکاران و هم تحقیق حاضر بر اساس نمونه (و نه کل جمعیت ایران) انجام شده است، احتمال دارد که نتایج تحقیق حاضر یا یکی از تحقیقات رزیتسکا-ترن و همکاران (Ibid) یا هر سه تصویر درستی از کل جامعه ایران به دست نداده باشد و چوله^۱ باشد. احتمال دوم این است که چون این تحقیق به زبان فارسی و تحقیق رزیتسکا-ترن و همکاران به زبان انگلیسی انجام شده است، نتایج مختلفی به دست آمده است.

احتمال دیگر این است که استفاده از نمونه کوچک‌تر در تحقیق رزیتسکا-

1. skewed

ترن و همکاران (تقریباً ۲۰۰ نفر)، نتایج چوله‌ای به‌دنبال آورده باشد. در این تحقیق ۴۰۶ فرد، یعنی دو برابر اندازه نمونه رزیتسکا-ترن و همکاران، شرکت کردند. شاید نمونه بزرگ‌تر نتایج را یکدست‌تر و قابل‌اعتمادتر کرده باشد. چهارم اینکه، در نمونه رزیتسکا-ترن و همکاران (Różycka-Tran et al., 2018b: 12)، به‌طور کامل دانشجویان تحقیق شده‌اند و شاید باور به بازی با حاصل جمع صفر بیشتر در میان جوانان رایج باشد. در مقابل، نمونه این تحقیق از افرادی از رده‌های سنی کمی بالاتر و تحصیل‌کرده‌تر تشکیل می‌شود. به‌هر دلیل، این تحقیق نشان می‌دهد که نتایج رزیتسکا-ترن و همکاران جای تردید دارد؛ نتایج آن‌ها مبنی بر این است که ایرانیان سطح بالایی از باور به بازی با حاصل جمع صفر دارند.

۵.۳. به‌کارگرفتن باور به بازی با حاصل جمع صفر

سمیتسون و شو معتقدند که احتمال به‌کارگرفتن باور به بازی با حاصل جمع صفر بر اساس محتوای سؤال ممکن است متفاوت باشد (Smithson & Shou, 2016). مقیاس باور به بازی با حاصل جمع صفر رزیتسکا-ترن و همکاران (Różycka-Tran et al., 2015; 2018a; 2018b; 2019a; 2019b) در این تحقیق تا حد قابل‌قبولی نیکویی برازش داشت. با این حال، پاسخگویان به سؤال‌های متفاوت، باور به بازی با حاصل جمع صفر را به شیوه‌های مختلف به‌کار گرفتند. پاسخگویان نمونه هدفمند با بیان اینکه «تعداد اندکی از مردم با بهره‌کشی از اکثریت مردم ثروتمند می‌شوند»، نسبت به بقیه سؤال‌ها، موافق‌تر بودند. این یافته همسو با فرضیه سمیتسون و شو است.

میانگین پاسخ به سؤال «در مذاکرات بین‌المللی، هر چقدر یک کشور منافع بیشتری به‌دست می‌آورد، کشور مقابل به همان میزان منافع خود را از دست می‌دهد»، در میان کل نمونه بین مخالف و بینابین بود. اعضای نمونه هدفمند نظر کمی متفاوتی داشتند: میانگین پاسخ آن‌ها بین بینابین و موافق بود. اما، هیچ‌یک از این میانگین پاسخ، به جواب «موافق» نرسید؛ بنابراین، نمی‌توان این پاسخ را به عنوان شواهد به‌کارگرفتن باور به بازی با حاصل جمع صفر در زمینه مذاکرات بین‌المللی در نظر گرفت. احتمال دارد که پاسخگویان این پرسشنامه، با وجود تجربه‌های تلخ برجام، هنوز در مذاکرات بین‌المللی باور به بازی با حاصل جمع صفر را از خود نشان ندهند.

علاوه‌بر این، ماتریس، دوران عاملی دوران‌یافته وطن‌پرستی و باور به بازی با

حاصل جمع صفر (جدول ۲) دلالت‌هایی را دربارهٔ به‌کارگرفتن باور به بازی با حاصل جمع صفر ارائه می‌داد. ماتریس عاملی دوران‌یافته ابزار مفیدی برای تشخیص معنای پشت پاسخ‌های پرسشنامه است. با ملاحظهٔ سؤال‌های پرسشنامه و با استفاده از ماتریس عاملی دوران‌یافته و درک ارتباطات بین آن‌ها، پژوهشگر می‌تواند دربارهٔ طرز فکر پاسخگویان راجع به سؤال‌های پرسشنامه احتمالاتی را مطرح کند. با این حال، این احتمالات ذهنی و در معرض خطاست؛ به این ترتیب به‌عنوان فرض مطرح می‌شود.

با استفاده از این روش، نتایج جدول ۲ تحلیل شده است. سؤال‌های مقیاس باور به بازی با حاصل جمع صفر با هم‌بستگی پیرسون (عامل) دو، سه و چهار رابطه دارد. پنج سؤالی که با هم‌بستگی دو، و چهار سؤالی که با هم‌بستگی سه رابطه دارد، در جدول ۶ آمده است (هم‌بستگی چهار برای این تحلیل نادیده گرفته می‌شود، چون ترکیبی از دو سؤال مربوط به مقیاس وطن پرستی و یک سؤال مربوط به مقیاس باور به بازی با حاصل جمع صفر است). با توجه به محتوای سؤال‌های پرسشنامه، احتمال دارد که هم‌بستگی دو، باور به بازی با حاصل جمع صفر عمومی را نشان دهد، درحالی که هم‌بستگی سه، باور به بازی با حاصل جمع صفر را راجع به مسائل مالی نشان دهد (جدول ۶).

۵.۴. تفسیرهای ممکن از ماتریس عاملی دوران‌یافته مربوط به ملی‌گرایی

فرایند تحلیل ماتریس عاملی دوران‌یافته نیز برای تفکیک سؤال‌های دو مقیاس وطن پرستی و میهن‌دوستی در جدول ۵ اعمال شد. بر اساس مقیاس ثابت‌شده، چنین انتظار می‌رفت که با این کار مشخص شود که با بخشی از پرسش‌ها به‌طور مستقل میهن‌دوستی و با بخشی وطن پرستی اندازه‌گیری شود، اما این تفکیک مشاهده نشد. به این ترتیب، این سؤال پیش می‌آید که اگر با سؤال‌های مربوط به مقیاس‌های وطن پرستی و میهن‌دوستی در پرسشنامه، میزان ملی‌گرایی در میان ایرانیان به تفکیکی دوگانه اندازه‌گیری نمی‌شود، پس با این سؤال‌ها چه چیزی اندازه‌گیری شده است؟ یک دلیل احتمالی این است که در فرایند ترجمه، معنای اصلی یکی یا هر دو مقیاس از بین رفته باشد. احتمال دیگر این است که ملی‌گرایی ایرانی را (دست‌کم با این پرسش‌ها) نمی‌توان به دو نوع مشخص میهن‌دوستی و وطن پرستی تقسیم کرد.

جدول ۶. سؤال‌های بازی با حاصل جمع صفر طبق دو هم‌بستگی جداگانه

سؤال‌های هم‌بستگی اول بازی با حاصل جمع صفر یعنی هم‌بستگی قوی‌تر)	هم‌بستگی (عدد بیشتر)
۱. موفقیت برخی افراد، معمولاً به معنای شکست فرد دیگر است.	۰/۷۵۰
۳. زندگی به این شکل است که زمانی که یک نفر چیزی را کسب می‌کند، دیگران آن را از دست می‌دهند.	۰/۷۳۸
۵. زندگی مثل بازی تنیس است، تنها زمانی که کسی می‌بازد، فرد دیگری می‌برد.	۰/۷۱۱
۷. وقتی کسی خیلی به دیگران خدمت می‌کند، به ضرر خودش تمام می‌شود.	۰/۵۴۷
۲. اگر یک نفر ثروتمندتر می‌شود، به این معناست که نفر دیگری فقیرتر می‌شود.	۰/۴۵۹
سؤال‌های هم‌بستگی دوم بازی با حاصل جمع صفر	
۸. تعداد اندکی از مردم با بهره‌کشی از اکثریت مردم ثروتمند می‌شوند.	۰/۷۱۳
۶. وقتی که بعضی مردم دارند فقیرتر می‌شوند، به این معناست که دیگران دارند ثروتمندتر می‌شوند.	۰/۷۱۲
۲. اگر یک نفر ثروتمندتر می‌شود، به این معناست که نفر دیگری فقیرتر می‌شود.	۰/۶۱۷
۴. در بیشتر مواقع، منافع گروه‌های مختلف مردم با هم در تناقض است.	۰/۵۵۸

در ماتریس عاملی دوران‌یافته (جدول ۵)، بین چهار گروه از سؤال‌ها هم‌بستگی مشاهده شد. به این ترتیب، احتمال دارد که با استفاده از سؤال‌های این پرسشنامه، چهار نگاه یا باور مختلف و مرتبط با ملی‌گرایی اندازه‌گیری شده باشد. اقدام بعدی، تخمین عنصر مشترک در محتوای سؤال‌های مربوط است. با نخستین نگاه (نخستین هم‌بستگی) ماتریس عاملی دوران‌یافته تشخیص داده می‌شود که مشتمل بر ۱۵ پرسش است. قوی‌ترین هم‌بستگی‌ها در نگاه نخست به ترتیب در سؤال‌های ۱، ۵، ۷، ۲، و ۴ میهن‌دوستی مشاهده شد (پیوست ۱). طبق این طرز نگاه، فردی که کشور خود را دوست دارد و به آن افتخار می‌کند، از دیدن پرچم حس خوبی می‌کند و بدون توجه به تصمیم‌گیری‌های حکومت، به کشور تعهد دارد. ده سؤال دیگر مربوط به این هم‌بستگی بیشتر به مسائلی مانند تاریخ، تمدن و فرهنگ اشاره داشت و به مسائل سیاسی یا منافع ملی ربطی

نداشت. به این ترتیب، می‌توان حدس زد که با این مجموعه سؤال، نوعی ملی‌گرایی شخصی و احساسی مرتبط با تمدن و فرهنگ اندازه‌گیری می‌شود. به نظر می‌رسد که این نوع ملی‌گرایی به توضیح «میهن‌دوستی» در متون موجود شباهت دارد.

دومین هم‌بستگی یا نگاه با پنج سؤال مرتبط است. بر اساس این نگاه، مهم است که فرد به کشور خود احساس تعلق کند و برایش مهم باشد که ایران در فعالیت‌های خود رتبه نخست را داشته باشد. به علاوه، ایران بیش از یک نام است و مردم باید به کشور خدمت کنند. با این حال، پیگیری منافع ملی در فعالیت‌های خارجی کشور برای افراد متعلق به این طرز فکر مهم نیست. به نظر می‌آید که این سؤال‌ها به موضوع‌های عمومی و جمعی ملی‌گرایی به منزله وظایف شهروندی مربوط است و نوعی ملی‌گرایی مدنی، جمعی یا حکومت‌محور اندازه‌گیری می‌شود. سومین هم‌بستگی یا نگاه با چهار سؤال مرتبط است. بر اساس این طرز فکر، ایجاد انگیزه میهن‌دوستی در کودکان مهم است و جوانان باید با تاریخ و میراث فرهنگی کشور آشنا باشند. تاریخ و تمدن ایران بر هر کشور دیگری برتری دارد و فعالیت‌های ایران در خارج از کشور باید در جهت منافع ملی باشد. آنچه با این مجموعه سؤال‌ها اندازه‌گیری می‌شود به توضیح «وطن‌پرستی» در متون موجود شباهت دارد.

چهارمین طرز فکری که در هم‌بستگی چهار در ماتریس عاملی دوران یافته در این مجموعه ۲۰ سؤالی منعکس است، به چهار سؤال مربوط می‌شود. بر اساس این طرز فکر، مشارکت ایرانیان در کشورهای خارجی برای آن کشورها سودمند است و تأثیر مثبت دارد، مردم ایران باید به کشورهای دیگر خدمت کنند و حق ایران است که در منطقه نقش مهمی ایفا کند. این طرز فکر هم‌بستگی منفی با احترام قائل شدن برای مردم ایران را نشان می‌دهد. این مجموعه سؤال‌ها به مجموعه سؤال دوم شباهت دارد؛ یعنی، به طرز فکر جمعی و حکومت‌محور مربوط است، اما، برخلاف مجموعه سؤال دوم، بر انتقاد از مردم ایران دلالت دارد. شاید بتوان گفت که با این مجموعه سؤال طرز فکر مقابل طرز فکر سوم اندازه‌گیری شده است. مجدداً باید تأکید کرد که درباره کشور ایران که به قول سجادپور، شهروندان آن «جامعه‌ای بحث‌کننده» هستند (Sajadpour, 2019)، این نتیجه شاید طبیعی باشد.

چهار طرز فکر که در بالا مطرح شده، ایده‌هایی است که از تحلیل ۲۰ سؤال

پیمایش برمی آید. طبیعتاً این احتمال نیز وجود دارد که سایر پژوهشگران یا خوانندگان مفروض‌های دیگری داشته باشند. در ضمن، باید اشاره کرد که این چهار طرز فکر تنها بر اساس ۲۰ سؤال موجود در پرسشنامه استخراج شده است و به هیچ وجه نمی‌توان آن را تنها ملاک برای تعیین مشخصات انواع ملی‌گرایی در میان ایرانیان دانست.

باین حال، این نتایج نشان می‌دهد که مقیاس‌های وطن‌پرستی و میهن‌دوستی، یا حداقل جمله‌هایی که ترجمه شد و برای طراحی پرسشنامه این تحقیق به کار رفت، برای دسته‌بندی ملی‌گرایی ایرانی جای تردید دارد: به جای اینکه دو طرز فکر مشخص میهن‌دوستی و وطن‌پرستی را بر اساس سؤال‌های در نظر گرفته شده برای مقیاس‌های آن‌ها از هم تفکیک کنند، در ماتریس عاملی دوران یافته، چهار عامل بدون همخوانی با مقیاس‌ها مشاهده شد. با اینکه این پژوهش این نتیجه را مطرح می‌کند که ملی‌گرایی در ایران پدیده رایجی است، برای تشخیص و تفکیک عوامل ملی‌گرایی در این کشور، پژوهش‌های بیشتری نیاز است.

۶. نتیجه‌گیری

در این تحقیق، مسئله باور به بازی با حاصل جمع صفر، میهن‌دوستی و وطن‌پرستی در نمونه ایرانی بررسی شده است. با مرور مطالعات پیشین، شکاف متون در پژوهش‌های کمی درباره ملی‌گرایی ایرانی و عدم بررسی روابط ممکن بین باور به بازی با حاصل جمع صفر و وطن‌پرستی در ایران مشخص می‌شود. به این ترتیب، پرسشنامه‌ای بر اساس ترجمه مقیاس‌هایی از متون مربوط و تحقیقات مشابه پیشین تهیه شد تا باور به بازی با حاصل جمع صفر، میهن‌دوستی و وطن‌پرستی در میان ایرانیان به شیوه‌ای کمی سنجیده شود.

پاسخگویان به این پرسشنامه که نمونه تحقیق حاضر را تشکیل می‌دهند، بیشتر جوان، تحصیل کرده و شاغل هستند. نتایج حاصل از آزمون آماری پارامتری بر نبود روابط معنادار بین باور به بازی با حاصل جمع صفر و وطن‌پرستی در این نمونه دلالت داشت. با اینکه هر مقیاس نیکویی برازش قابل قبولی داشت، ماتریس عاملی دوران یافته باور به بازی با حاصل جمع صفر به این امکان اشاره می‌کرد که احتمال دارد باور به بازی با حاصل جمع صفر بر اساس محتوای سؤال به کار گرفته می‌شود.

پاسخگویان، باور به بازی با حاصل جمع صفر را در موضوع مذاکرات بین‌المللی به میزان قابل توجه به کار نگرفتند. احتمال دارد که پاسخگویان این موضوع را پیچیده‌تر از دیدگاه سیاه‌سفید باور به بازی با حاصل جمع صفر بدانند. تحقیق حاضر، گرایش به عدم باور به بازی با حاصل جمع صفر را در ایران نشان داد. بدین ترتیب، فرض تحقیقات پیشین مبنی بر بالابودن سطح باور به بازی با حاصل جمع صفر در ایران به چالش کشیده می‌شود.

در مقابل، آزمون آماری این تحقیق مثبت گرایش مثبت پاسخگویان را به میهن‌دوستی و وطن‌پرستی نشان داد. گرایش مثبت این دو مقیاس، ملی‌گرایی ایرانیان را نشان می‌دهد. با انجام‌دادن این تحقیق نتایج کمی به متون کیفی درباره ملی‌گرایی در ایران افزوده شد. به‌علاوه، این تحقیق بر وجود روابط معنادار بین میهن‌دوستی و وطن‌پرستی در نمونه دلالت داشت.

آزمایش‌های آماری همچنین نشان داد که با ۲۰ سؤال ملی‌گرایی این تحقیق، برخلاف انتظار، وطن‌پرستی و میهن‌دوستی در میان ایرانیان آن‌طور که در متون ذکر شده است اندازه‌گیری نمی‌شود. به این ترتیب، نتایج این تحقیق با تعریف‌های مطرح درباره مقیاس‌های وطن‌پرستی و میهن‌دوستی همخوانی ندارد. به این ترتیب، این نتایج اجرای تفکیک دوگانه وطن‌پرستی و میهن‌دوستی را در جامعه ایران زیر سؤال برد و مشخص کرد که به‌خصوص، برای درک و شناسایی عوامل ملی‌گرایی در میان ایرانیان تحقیقات بیشتری نیاز هست.

تعارض منافع

این مقاله مشمول هیچ‌گونه تعارض منافع نیست.

مشارکت نویسندگان

نویسندگان در تألیف این مقاله مشارکت یکسان داشته‌اند.

اصول اخلاقی

نویسندگان در انتشار این مقاله، به‌طور کامل از اخلاق نشر، از جمله سرقت ادبی، سوءرفتار، جعل داده‌ها یا ارسال و انتشار دوگانه پرهیز داشته‌اند؛ منفعت تجاری در این راستا وجود ندارد. این مقاله حاصل تحقیقات خود نویسندگان است و اصالت محتوای آن را اعلام داشته‌اند.

دسترسی به داده‌ها

در صورت نیاز به اطلاعات بیشتر در خصوص نحوه تجزیه و تحلیل داده‌ها در این مقاله، با نویسنده مسئول مکاتبه فرمایید.

پیوست

پیوست ۱. پرسشنامه

اطلاعات پایه

- سال تولد به هجری شمسی
- جنیست
- شغل
- مدرک تحصیلی
- قومیت
- وضعیت اقتصادی من از متوسط جامعه ایران بهتر است.
- اطلاعات عمومی من در مورد امور خارجه از متوسط جامعه ایران بیشتر است.

باور به بازی با حاصل جمع صفر

۱. موفقیت برخی افراد معمولاً به معنای شکست فرد دیگر است.
 ۲. اگر یک نفر ثروتمندتر می‌شود، به این معناست که نفر دیگری فقیرتر می‌شود.
 ۳. زندگی به این شکل است که زمانی که یک نفر چیزی را کسب می‌کند، دیگران آن را از دست می‌دهند.
 ۴. در بیشتر مواقع، منافع گروه‌های مختلف مردم با هم در تناقض است.
 ۵. زندگی مثل بازی تنیس است، تنها زمانی که کسی می‌بازد، فرد دیگری می‌برد.
 ۶. وقتی که بعضی مردم دارند فقیرتر می‌شوند، به این معناست که دیگران دارند ثروتمندتر می‌شوند.
 ۷. وقتی کسی خیلی به دیگران خدمت می‌کند، به ضرر خودش تمام می‌شود.
 ۸. تعداد اندکی از مردم با بهره‌کشی از اکثریت مردم ثروتمند می‌شوند.
- حکومت توان و مسئولیت رفع تمام مشکلات ملت را دارد به‌نوعی که همه شهروندان احساس برنده‌بودن بکنند.^۱
 - در مذاکرات بین‌المللی، هر چقدر یک کشور منافع بیشتری به دست می‌آورد،

۱. از آنجاکه مقیاس باور به بازی با حاصل جمع صفر مقیاس ثابتی است، این مورد به محاسبات مقیاس و آزمون آماری اضافه نشد.

کشور مقابل به همان میزان منافع خود را از دست می‌دهد.^۱

میهن دوستی

۱. من کشورم را دوست دارم.
۲. من افتخار می‌کنم که ایرانی‌ام.
۳. به نوعی از نظر احساسی به کشورم وابسته‌ام و اقدامات این کشور بر روحیه من تأثیر می‌گذارد.
۴. حتی اگر در موردی با حکومت موافق نباشم، تعهد من نسبت به ایران همیشه بر جای خود باقی است.
۵. من به سرزمینمان، ایران، افتخار می‌کنم.
۶. برای من خیلی مهم نیست که به کشورم خدمت کنم.
۷. موقعی که پرچم ایران را می‌بینم، حس خوبی پیدا می‌کنم.
۸. این حقیقت که من ایرانی هستم قسمت مهمی از هویت شخصی من است.
۹. اینکه کسی بخواهد تعلقات احساسی به کشورش را در خودش تقویت کند تأثیر مثبتی بر او نخواهد داشت.
۱۰. به طور کلی، من برای مردم ایران احترام بسیار کمی قائلم.
۱۱. با ایجاد هر نوع انگیزه میهن دوستی در کودکان، مثلاً به این صورت که فقط تاریخ و تمدن ایران در مدرسه یاد داده شود، مخالفم.
۱۲. ایران فقط یک نام است، البته با تاریخ و تمدن و فرهنگ و مذاهب خودش، اما فقط یک نام است.

وطن پرستی

۱. با توجه به برتری مادی و اخلاقی ایران، حق ماست که نقش مهمی در منطقه ایفا کنیم.
۲. اولین وظیفه هر شهروند جوان این است که به تاریخ و میراث ملی خود افتخار کند.
۳. نکته مهم درباره فعالیت‌های ایران در جهان این است که هر فعالیتی باید در خدمت منافع ملی خودمان باشد.
۴. فرهنگ ایران از بسیاری از کشورهای همسایه پیشرفته‌تر است.
۵. هرچه ایرانیان مشارکت بیشتری در امور کشورهای دیگر داشته باشند، مردمان آن کشورها خوشبخت‌تر خواهند بود.

۱. از آنجاکه مقیاس باور به بازی با حاصل جمع صفر مقیاس ثابتی است، این مورد به محاسبات مقیاس و آزمون آماری اضافه نشد.

۶. تاریخ و تمدن چند هزار ساله ما از تاریخ هر کشور دیگری برجسته تر است.
۷. برای من مهم است که تیم‌های ملی ایران در بازی‌های بین‌المللی مثل جام جهانی فوتبال، جام ملت‌های آسیا، والیبال و غیره برنده شوند.
۸. اگر ایران رتبه اول را در چیزی داشته باشد، برای من واقعاً اهمیت ندارد.

منابع

- حسن‌زاده ج، کرمی ا، پیشگاهی فرد ز. (۱۳۹۶). «مقایسه میزان گرایش ناسیونالیستی و وطن‌پرستی میان دانشجویان دختر و پسر دانشگاه تهران». *فصلنامه علمی-پژوهشی و بین‌المللی انجمن جغرافیای ایران*. ۱۵(۵۴): ۹۷-۱۰۸.
https://mag.iga.ir/article_254279.html
- سلیمانی غ، آزرمی ع. (۱۳۹۶). «ملی‌گرایی باستانگرا و بحران در هویت انسان ایرانی؛ بازخوانی پاسخ مطهری». *انسان پژوهشی دینی*. ۱۴(۳۷): ۲۰۷-۲۲۳.
<https://doi.org/10.22034/ra.2017.27744>
- Davari Ardakani, N. (2019). "Persian in the eyes, hearts and hands of Iranians: A case study in Tehran". November 23, Canberra: Private presentation.
- Gries PH, Qingmin Zhang H, Crowson M, Cai H. (2011). "Patriotism, nationalism and China's US Policy: Structures and consequences of Chinese national identity". *The China Quarterly*. 205: 1-17.
<https://www.jstor.org/stable/41305191>.
- Hu L, Bentler P. (1999). "Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives". *Structural Equation Modeling*. 6(1): 1-55. <https://doi.org/10.1080/10705519909540118>.
- Karasawa M. (2002). "Patriotism, nationalism, and internationalism among Japanese citizens: An etic-emic approach". *Political Psychology*. 23(4): 645-666.
<https://www.jstor.org/stable/3792362>.
- Khajehpour B, Namazie P, Honari A. (2013). "The Simorgh Foundation's Study on Iranian Values". *National Iranian American Council's Leadership Conference*. 13-15 October. Washington D.C. <https://thesimorgh.org/survey-on-iranian-values/>.
- Kosterman R, Feshbach S. (1989). "Toward a measure of patriotic and nationalistic attitudes". *Political Psychology*. 10(2): 257-274.
- MacCallum R, Browne M, Sugawara H. (1996). "Power analysis and determination of sample size for covariance structure modeling". *Psychological Methods*. 1(2): 130-149. <https://doi.org/10.1037/1082-989X.1.2.130>.
- Masoumifar AM. (2022). "Cyberspace sovereignty: Is territorializing cyberspace opposed to having a globally compatible Internet?". *Journal of Cyberspace Studies*. 6(1): 1-20. <https://doi.org/10.22059/jcss.2022.327215.1064>.
- Meegan D. (2010). "Zero-sum bias: Perceived competition despite unlimited resources". *Frontiers in Psychology*. November, 1(191): 1-7.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2010.00191>.
- Piotrowski J, Różycka-Tran J, Baran T, Żemojtel-Piotrowska M. (2019). "Zero-sum thinking as mediator of the relationship of national attitudes with (un) willingness to host refugees in own country". *International Journal of Psychology*. 54(6): 722-730. <https://doi.org/10.1002/ijop.12538>.
- Różycka-Tran J, Piotrowski J, Żemojtel-Piotrowska M, Jurek P. et al. (2019a). "Belief in a zero-sum game and subjective well-being across 35 countries". *Current Psychology*. 40: 3575-3584. <https://doi.org/10.1007/s12144-019-00291->

0.
Różycka-Tran J, Jurek P, Olech M, Piotrowski J, Żemojtel-Piotrowska M. (2019b). "Measurement invariance of the Belief in a Zero-Sum Game scale across 36 countries". *International Journal of Psychology*. 54(3): 406-413. <https://doi.org/10.1002/ijop.12470>.
- (2018a). "A warrior society: Data from 30 countries show that belief in a zero-sum game is related to military expenditure and low civil liberties". *Frontiers in Psychology*. 9(1): 1-11. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.02645>.
- Różycka-Tran J, Alessandri G, Jurek P, Olech M. (2018b). "A test of construct isomorphism of the Belief in a Zero-Sum Game scale: A multilevel 43-nation study". *PLoS ONE*. 13(9): e0203196. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0203196>.
- Różycka-Tran J, Boski P, Wojciszke B. (2015). "Belief in a zero-sum game as a social axiom: A 37-nation study". *Journal of Cross-Cultural Psychology*. 46(4): 525-548. <https://doi.org/10.1177/0022022115572226>.
- Sabzali M, Sarfi M, Zohouri M, Sarfi T, Darvishi M. (2022). "Fake News and freedom of expression: An Iranian perspective". *Journal of Cyberspace Studies*. 6(2): 205-218. <https://doi.org/10.22059/jcss.2023.356295.1087>.
- Sajadpour MK. (2019). "Chairman's remarks in 'Iranian identity' session". *First Biennial Conference on Contemporary Iranian Studies*. 10-11 November. Tehran: Faculty of World Studies, University of Tehran.
- "Sample Size Calculator" (no date). *Creative Research Systems*. Available at <https://www.surveysystem.com/sscalc.htm>. (Retrieved: 12 November 2019).
- Smithson M, Shou Y. (2016). "Asymmetries in responses to attitude statements: The example of 'zero-sum' beliefs". *Frontiers in Psychology*. (7):984. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.00984>.
- TedX (2019). Javad Zarif: *Four mistakes in our negotiations we need to be aware of* [video file]. 3 May. https://www.ted.com/talks/javad_zarif_four_mistakes_in_our_negotiations_we_need_to_be_aware_of?language=en. (Retrieved: 12 May 2021).
- von Neumann J, Morgenstern O. (1944). *Theory of Games and Economic Behavior*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- VoxIran topics: Social. (2019). *People Analytics*. <https://www.iranpoll.com/social>. Retrieved: 18 April 2021.
- "What does Cronbach's alpha mean?" (no date). *UCLA: Statistical Consulting Group*. <https://stats.idre.ucla.edu/spss/faq/what-does-cronbachs-alpha-mean/>. Retrieved: 6 December 2021.
- Zia-Ebrahimi R. (2016). *The Emergence of Iranian Nationalism: Race and the Politics of Dislocation*. New York and West Sussex: Columbia University Press.